

ประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
เรื่อง ยกเลิกและกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
ฉบับที่ ๑๒๐๘ (พ.ศ. ๒๕๕๙)
ผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน

โดยที่คณะอนุกรรมการพิจารณามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน คณะที่ ๒ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๐-๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๘ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้ยกเลิกมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน เดิมและกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน ขึ้นใหม่

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงออกประกาศยกเลิกประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ และออกประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน มาตรฐานเลขที่ มผช.๒๓/๒๕๕๙ ขึ้นใหม่ ดังมีรายการละเอียดต่อท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้นับแต่วันที่ประกาศ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ไพโรจน์ สัญญะเดชากุล

เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน

๑. ขอบข่าย

- ๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะผลิตภัณฑ์เครื่องเงินที่ทำด้วยมือ ซึ่งมีโลหะเงินเป็นส่วนประกอบหลัก ทั้งนี้ไม่ครอบคลุมถึงเครื่องเงินที่ทำโดยใช้เครื่องจักร เครื่องถมเงินและเครื่องถมตะทองที่ได้ประกาศเป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนแล้ว

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโลหะเงินที่มีความบริสุทธิ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๒.๕ โดยน้ำหนัก อาจมีการลงยาถม เคลือบด้วยทองคำบริสุทธิ์ ลงยาสี รมดำ หรือชุบทอง และอาจใช้วัสดุอื่นมาประดับตกแต่งให้ดูสวยงาม เช่น พลอย หิน ใช้เป็นเครื่องประดับ เครื่องตกแต่ง หรือเครื่องใช้ต่างๆ
- ๒.๒ เครื่องเงิน หมายถึง เครื่องเงินที่ไม่มีการลงยาถม ลงยาสี รมดำ หรือเคลือบด้วยทองคำบริสุทธิ์
- ๒.๓ เครื่องเงินลงยาสี หมายถึง เครื่องเงินที่ตกแต่งให้เกิดสีด้วยสารเคมี
- ๒.๔ เครื่องเงินรมดำ หมายถึง เครื่องเงินที่ใช้สารสีดำเคลือบลงบนผิวเงิน
- ๒.๕ เครื่องเงินชุบทอง หมายถึง เครื่องเงินที่มีการชุบทอง

๓. ชนิด

- ๓.๑ ผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน แบ่งออกเป็น ๔ ชนิด คือ

๓.๑.๑ เครื่องเงิน

๓.๑.๑.๑ แบบเรียบ (ขัดมัน ขัดทราย จิกทราย)

๓.๑.๑.๒ แบบมีลวดลาย (ตอกลาย เขียนลาย ฉลุลาย ดุนลาย)

๓.๑.๒ เครื่องเงินลงยาสี

๓.๑.๓ เครื่องเงินรมดำ

๓.๑.๔ เครื่องเงินชุบทอง

๔. คุณลักษณะที่ต้องการ

๔.๑ ลักษณะทั่วไป

ต้องประณีต สวยงาม มีรูปแบบรูปทรงที่เหมาะสม การตัดต่อชิ้นงานหรือการเชื่อมติดต้องไม่เห็นรอยต่อที่ชัดเจน และไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความแข็งแรงหรืออาจทำให้เกิดอันตรายจากการใช้งาน

๔.๒ ลวดลาย (ถ้ามี)

ต้องประณีต สม่่าเสมอ การต่อลวดลายต้องกลมกลืน เหมาะสมกับการใช้งานแต่ละประเภท

๔.๓ สี (ถ้ามี)

ต้องมีสีสม่่าเสมอกัน มีความหนาบางของสีเท่ากัน สีไม่แตกหลุดลอก

๔.๔ การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)

ต้องประณีต สวยงาม คงทน กลมกลืนและเหมาะสมกับชิ้นงาน

๔.๕ การขีดเงา (ถ้ามี)

ต้องมีความเงาสม่่าเสมอ ไม่เห็นรอยขีดของตะไบหรือกระดาษทราย หรือที่เรียกว่า “รอยขนแมว” เมื่อตรวจสอบโดยวิธีให้คะแนนตามข้อ ๘.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคน ไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนนจากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

๔.๖ ปริมาณโลหะเงิน

ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๒.๕ โดยน้ำหนัก

๔.๗ การใช้งาน

ต้องสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน

๕. การบรรจุ

๕.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุผลิตภัณฑ์เครื่องเงินในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง ระบาย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์เครื่องเงินได้

๖. เครื่องหมายและฉลาก

๖.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุผลิตภัณฑ์เครื่องเงินทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น ชั้นถมเงิน หีบบุหรือรมดำ กระเป่าลงยาสี

(๒) ขนาดหรือมิติ

(๓) เดือน ปีที่ทำ

(๔) ชื่อนำในการใช้และการดูแลรักษา

(๕) ชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๗. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

- ๗.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ผลิตภัณฑ์เครื่องเงินชนิดเดียวกัน ทำโดยกรรมวิธีเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขาย ในระยะเวลาเดียวกัน
- ๗.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้
- ๗.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๕ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๗ ข้อ ๕. และข้อ ๖. จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์เครื่องเงินรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๗.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป ลวดลาย สี การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการขัดเงา ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๗.๒.๑ แล้ว จำนวน ๕ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๑ ถึงข้อ ๔.๕ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์เครื่องเงินรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๗.๒.๓ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบปริมาณโลหะเงิน ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากโลหะเงินที่ใช้ทำจำนวน ๓ กรัม เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๖ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์เครื่องเงินรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๗.๓ เกณฑ์ตัดสิน
- ตัวอย่างผลิตภัณฑ์เครื่องเงินต้องเป็นไปตามข้อ ๗.๒.๑ ข้อ ๗.๒.๒ และข้อ ๗.๒.๓ ทุกข้อ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์เครื่องเงินรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๘. การทดสอบ

- ๘.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป ลวดลาย สี การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการขัดเงา
- ๘.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์เครื่องเงินอย่างน้อย ๕ คน แต่ละคนแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ
- ๘.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน
(ข้อ ๘.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	ต้องประณีต สวยงาม มีรูปแบบรูปทรงที่เหมาะสม การตัดต่อชิ้นงานหรือการเชื่อมติดต้องไม่เห็นรอยต่อที่ชัดเจน และไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความแข็งแรงหรืออาจทำให้เกิดอันตรายจากการใช้งาน	๔	๓	๒	๑
สวดลาย	ต้องประณีต สม่่าเสมอ การต่อสวดลายต้องกลมกลืน เหมาะสมกับการใช้งานแต่ละประเภท	๔	๓	๒	๑
สี (ถ้ามี)	ต้องมีสีสม่่าเสมอกัน มีความหนาบางของสีเท่ากัน สีไม่แตกหลุดลอก	๔	๓	๒	๑
การประกอบ ตัววัสดุอื่น (ถ้ามี)	ต้องประณีต สวยงาม คงทน กลมกลืน และเหมาะสมกับชิ้นงาน	๔	๓	๒	๑
การขัดเงา (ถ้ามี)	ต้องมีความเงาสม่่าเสมอ ไม่เห็นรอยขีดของตะไบหรือกระดาษทราย หรือที่เรียกว่า “รอยขนแมว”	๔	๓	๒	๑

๘.๒ การทดสอบปริมาณโลหะเงิน

ให้ใช้วิธีทดสอบตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องเงิน มาตรฐานเลขที่ มอก.๒๑

๘.๓ การทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก

ให้ตรวจพินิจ